

WIDAL moet het hebben van de H-agglutinines (die helaas niet altijd aanwezig zijn), want de O-agglutinatie is vaak alleen bij loupe-vergrooting zichtbaar, en vereischt extra-gevoelige en levende bacterie-suspensies.

Op deze gronden ben ik er nu toe overgegaan de complementbindingsreactie voor typhus weer af te schaffen en typhus te diagnosticeeren in hoofdzaak op de O-agglutinatie. De resultaten gaan volkomen parallel aan die van de complementbinding en ik krijg weer minstens 96 pCt. positieve uitkomsten. Deze wijze van werken heeft nog het groote voordeel, dat tegen typhus gevaccineerde personen altijd negatief reageeren, tenzij zij typhus hebben. Men heeft belangrijk minder serum noodig voor de reactie dan voor de complementbinding, en het werk is natuurlijk veel eenvoudiger. Het ééne noodige is slechts een typhusstam, die voor O-agglutinines extra gevoelig is.

Op verdere onderzoekingen op dit gebied, ook in verband met plaatselijke toestanden, hoop ik later terug te komen. Op het oogenblik is het slechts mijn doel aan te toonen, dat ik alle reden had om „bijzonder ingenomen" te zijn met de complementbindingsreactie, en dat derzelver resultaten, in *Zuid-Afrika*, zelfs beter zijn dan die van de reactie van WIDAL in Europa.

Pretoria, 18 Mei 1929.

A. PIJPER.

UNGUES EXCAVATI.

Naar aanleiding van mijn artikeltje over ungues excavati in dit *Tijdschrift* bldz. 2377 werd mij nog het volgende geval medegedeeld. Bij een dame, die altijd platte, slappe nagels had, ontwikkelde zich de laatste jaren de echte lepelnagel aan beide duimen. De nagels zijn alle dun en hebben aan den overgroeïenden rand neiging tot krijgen van barstjes en scheurtjes, terwijl steeds vele witte vlekjes in de nagels aanwezig zijn. De geheele huid is abnormaal droog met neiging tot poederachtige schilfering. De collega, die dit geval vele jaren van nabij kon gadeslaan, kreeg over de aetiologie den volgenden indruk: 1°. het aanwezig zijn van een aangeboren en geërfde dystrophie van hoornlaag en nagels. Als gevolg zijn de nagels dun, atrophisch, groeien langzaam, zijn luchthoudend, breekbaar en zeer buigzaam; 2°. het aanwezig zijn van een mechanische oorzaak (hier het vele werken in de huishouding), die bij deze slappe nagels gemakkelijk een vervorming teweeg brengt.

Rotterdam, 10 Juni 1929.

A. G. J. HERMANS.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

BERLIJN. — Genot- en bedwelmingsmiddelen. Een verslag, dat aan den Rijksdag is uitgebracht over den gezondheidstoestand in Duitschland gedurende 1927 (*Münch. med. Wochenschr.*, 31 Mei) bevat eenige leerrijke opgaven betreffend het verbruik van genot- en bedwelmingsmiddelen. Het aantal personen, dat in inrichtingen voor *drankzuchtigen* werd verpleegd bedroeg in de jaren 1923 tot 1926 resp. 7950, 11240, 14990 en 17230. Het verbruik van *bier* per hoofd had vóór den oorlog bedragen 102.1 L., in 1923—24 44.9 L., in 1926—27 reeds 76.1 L. en in 1927—28 80.8 L. Voor brandewijn bedragen deze cijfers 2.8 L. (vóór den oorlog) en verder resp. 0.58, 1.35 en 1.36 L. In 1922—23 werden 3.7 milliard sigaren en 23.1 milliard cigarettten gerookt. In 1927—28 6.6 milliard sigaren (105 per inwoner) en 32.8 milliard cigarettten (520 per inwoner), of gemiddeld 300 sigaren door iederen man boven de 14 jaar en 700 cigarettten door iederen man of vrouw.

Vóór den oorlog werden 500 morphinisten in inrichtingen opgenomen, tegen 1701 in 1926. Deze vermeerdering wordt daaraan toegeschreven, dat de vermeerderde moeite en kosten, die het verkrijgen van het vergif thans medebrengt, meer verlaafden dwingt, een ontwenningsskuur te beproeven.